

Het is weer lente.

De eerste tiftjaf heeft zich al laten horen en op de stadswallen zijn broedvogels druk doende om hun territorium af te bakenen. Alom hoor je de roep van de boomklever. Als je goed luistert kun je ook het zachte geluid van de boomkruiper horen. De Grote bonte specht heeft de beste dode tak opgezocht, zodat van ver te horen is waar het knapste 'spechtje' van de klas zit. Let dit jaar maar goed op de spechten, want ook de Kleine bonte specht wordt steeds vaker gezien. En nog zeldzamer; de Middelste bonte specht. Vogelboek erbij dus als je een specht ziet.

Grote bonte specht

Klokjes en nog eens klokjes

Ieder jaar staan er meer sneeuwkllokjes in de heemtuin. Als je de grond maar met rust laat dan vermenigvuldigen ze zich vanzelf. Het zijn niet alleen sneeuwkllokjes. Een kenner ontdekt ook het sierlijke lenteklokje. Een zeldzame stinzenplant. Binnenkort gaan ook de zomerklokjes bloeien. Deze witte klokjes zijn een flink stuk groter en blijven gelukkig ook wat langer bloeien. Tussen de vele klokjes staan prachtige wilde anemonen. De bekendste is de bosanemoon, maar let ook op de anemoon, die er uitziet als een kleine boterbloem. Dat is de zeldzame Gele anemoon. Op

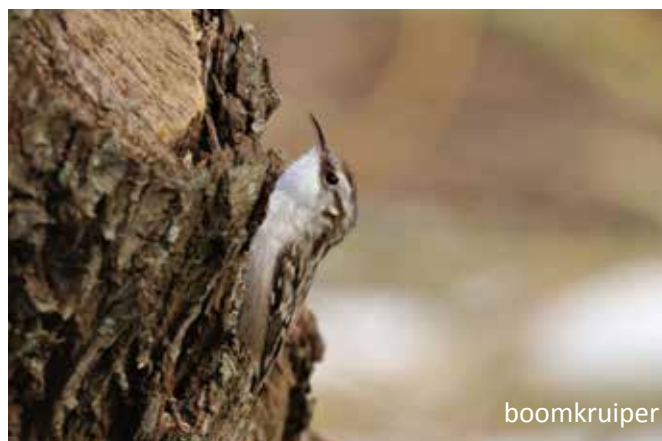

sneeuwkllokje

de Lingedijk te Geldermalsen staan er velen, maar elders is het een zeldzaamheid. Kenners zullen tussen de gewone blauwe anemonen (*Anemone Blanda*) ook de bijzondere blauwe anemoon ontdekken uit de Italiaanse Apennijnen: *Anemone Apennina*. Het zijn allemaal stinzenplanten, die hier in de Bommelse heemtuin bijeen zijn vergaard. Van februari tot mei komen meer dan 30 soorten tot bloei.

En ...hoe gaat het met de ooievaar?

De gehele winter was het mannetje van ons ooievaarspaar bij regelmaat op het nest te zien bij de schapenwei. Blijkbaar vond hij het niet nodig, nu de winters in Nederland niet meer zo veel voorstellen, naar Zuid-Europa te vliegen en al helemaal niet naar West-Afrika. Het was wel even schrikken toen medio februari het opeens stevig ging vriezen. Wellicht is hij toen wat zuidelijker gevlogen, want hij was er even niet. Maar nu, begin maart, verdedigt hij zijn hoge nest met verve en jaagt ieder mannetje weg. Het leidt soms tot heftige duels. Het wachten is nu op het vrouwtje. Laten we hopen dat ze ook dit jaar tot broeden komen en weer een jong groot brengen.

boomkruiper

Aan de slag

Eind maart gaan onze vrijwilligers weer aan het werk in beide tuinen. De fruitbomen in de hoogstamboomgaard zijn al gesnoeid. De pruim (Reine Claude) zal als eerste gaan bloeien, gevolgd door de peren en dan de verschillende appelrassen. De Rode ster bloeit altijd als laatste. Er wordt op twee ochtenden in de maand gewerkt. Op zaterdag en woensdag. Kom gerust eens helpen als je zin hebt. In deze coronatijd zorgen we ervoor dat we op voldoende afstand van elkaar werken.

Ook de Kloosterwiel

De vrijwilligers van Natuurwacht hebben in de wintermaanden niet stil gezeten. Dan worden de knotwilgen

gesnoeid in de Kloosterwiel, een natuurgebied van 10 hectare aan de Waaldijk tussen Zaltbommel en Gameren. Dit jaar zijn weer honderden knotwilgen gesnoeid en is ook een elzenbos van ruim één hectare aangepakt. Slechte bomen zijn gekapt en bomen met fraaie kruinen zijn vrijgesteld. De gekapte bomen gaan weer opnieuw uitlopen. Zo wordt het bos verjongd en ontstaat er meer biodiversiteit.

Hout nodig?

Er is heel wat hout vrijgekomen uit het elzenbos. Dat hout wordt voor 30 euro de m3 verkocht. Het hout moet nog wel gekloofd worden en u dient het zelf op te halen nadat een afspraak is gemaakt. Voor meer info en afspraak: acvanbalken@upcmail.nl

Ijsvogel en houtsnip gered

Tijdens de vriesperiode in februari hadden ijsvogels het niet gemakkelijk. Op en rond de wallen komen verschillende paartjes voor. Eén ijsvogel werd meer dood dan levend op de stadswallen gevonden. De vogel is bij de Natuurwacht gebracht en daar is hij vakkundig verzorgd. De hengelsportvereniging leverde super kleine visjes en na een week, toen de buitengracht weer

houtsnip

open was, werd hij losgelaten. Dat gebeurde ook met een zeldzame snip: de houtsnip. Waarschijnlijk worden deze plompachtige snippen tijdens hun vlucht in de war gebracht door de verlichting van gebouwen, zoals de Maartenstoren. De houtsnip werd enigszins versuft in een van de tuinen onder de Sint-Maarten gevonden. Gelukkig knapte ook deze vogel op en werd hij enkele dagen later in een griend van de Kloosterwiel met succes losgelaten.

Een kopermolen in Zaltbommel.

In iedere nieuwsbrief schrijven we kort iets over de geschiedenis van de Weeshuishof; het gebied waarop de heemtuin en kruidentuin zijn gelegen. We vertellen al iets over de rosoliemolen en windoliemolen De Leeuwerik, die aan de westzijde van de Weeshuishof stonden. Op de toren van de stadsmuur, die aan het eind van de Nonnenstraat stond, werd in de 16^e eeuw een korenmolen gebouwd. Al snel werd de molen omgebouwd tot kopermolen. Een kopermolen kon koperen platen pletten. Schuin tegenover de muurtoren zie je op de kaart van Blaeu (1649) een vreemd bouwwerk: een oven. Hier werd het kopererts gesmolten. Meer weten? Lees het boek de Weeshuishof, verkrijgbaar bij de lokale boekhandel of bij Natuurwacht.

Slechts één tientje

Deze nieuwsbrief wordt gratis bezorgd in de binnenstad van Zaltbommel. U wordt zo jaarlijks op de hoogte gehouden van het wel en wee van de Bommelse heemtuin en kruidentuin. Hopelijk nodigt het uit om een kijkje te komen nemen. Eind mei gaan de schapen lammeren! U kunt ons steunen door lid te worden voor slechts 10 euro per jaar. U krijgt dan ons mooie gekleurde magazine met tal van informatie over de natuur in de Bommelerwaard. In maart verschijnt het volgende nummer en daarin o.a. een artikel over de ijsvogel en de aanpak van het elzenbos in de Kloosterwiel.

Voor aanmelding en info: www.natuurwachtbommelerwaard.nl